

NÁDI SUTTOGÓ

SZÉPVÍZ KÖZSÉG HAVILAPJA

VIII. ÉVFOLYAM, 9. SZÁM, 2018. NOVEMBER

Honvédelet, fogolysors – egy emlékezetes könyvbemutató margójára

Emlékezetes marad mindannyiunk számára, akik ott voltunk **Gál Mária** „Honvédelet, fogolysors” című könyvének bemutatóján, a szépvízi polgármesteri hivatal pincetermében, a Kultúrcsütörtök idei november 15-i estéje.

A szép, igényes kivitelezésű könyv a Csíkszereda Kiadó gondozásában jelent meg, többéves kutatómunka előzte meg, így 13 interjú, 246 korabeli fotó, levél, 371 első és második világháborús csíkszentkirályi honvéd- és hadifogoly neve, valamint 91 első és második világháborús hősi halott neve került be. Szomorú és nehéz olvasmány, veretes csíki tájszóolásban jegyezte le a kutató beszélgetőtársainak történeteit bevonulásról, elfogatásról, sebesülésről, bajtársiasságról.

Gál Máriát, mint közművelődési szakembert ismertem meg, akivel Csíkszentkirály kulturális életének fellendítésén gondolkodtunk és dolgoztunk közösen. Többek között sikerült a faluban feléleszteni a farsangi szokásokat, így bekapcsolódtak a megyei farsangbúcsúztatóba. Falujában akkor is folytatta közösség-szervező tevékenységét, amikor már a csíkszeredai polgármesteri hivatal kulturális irodájában dolgozott. Történész végzettségének, a helyi közösség múltja iránti érdeklődésének köszönhetően találta meg Gál Máriát a téma és a feladat: feltárni a falujában élő, második világháborús hadifoglyok élettörténetét, és az olvasóhoz könyv formájában eljuttatni az emlékezetnek azon fájdalmas szeleteit, amikről ma már nem regélnek kapuk előtt üldögélve a hajdani öregek. De mégis a sors kegyes volt hozzánk, és meséltek... Meghívásunkra jelen volt a könyvbemutatón a kötetben szereplő egyik csíkszentkirályi interjúalany, **Benedek Ferenc**, és egykori hadifogolytársa, jóbarátja, **Péter János**, Csíkborszovából. Hetven éve jöttek haza együtt a fogságból, azóta barátságuk, bajtársi kötelékük elszakíthatatlan. Isten éltesse őket!

Fotó: Gál Mária

A történelemírásnak csak javára vált az a fordulat, amikor a Nagy Történetek, háborúk, évszámok mellett figyelme a kisemberek Kis Történetei fele fordult. Hiszen ezeken a megélt történeteken keresztül érthetjük meg igazán, mit jelent a háború, s a háború nemcsak katonákat és tábornokokat jelent, hanem a kedveseket, az otthonmaradtakat is. Ezt a hitelességet hordozzák soraik között az interjúk, az egykori hadifoglyok szenvedéstörténetei, ezeken keresztül elevenedik meg a múlt számunkra.

Azt hiszem, hogy mindannyiunkat, akik hallhattuk Feri bácsi és János bácsi énekét, történeteit azon a novemberi estén, megérintett a történelem. Iskolások, középkorúak, idősek, együtt döbrentünk rá, hogy mennyire fontos eleinkre odafigyelni, emlékeiket lejegyezni, hisz ez közösségeink és múltunk, így önmagunk megismeréséhez visz közelebb.

FERENCZ ANGÉLA
a Hargita Megyei Kulturális Központ vezetője

Fotó: Gergely András

Tűzoltóbál

2018. november 17-én a Szépvízi Önkéntes Tűzoltók megrendezték az ELSŐ tűzoltóbált. Ezzel a bállal köszönetünket szeretnénk volna kifejezni mindazoknak, akik egész évben segítik, – úgy a felszerelés, mint más szükséges eszközök beszerzésével – illetve anyagiakkal támogatják a község önkéntes tűzoltóit (ezalatt értem Szépvíz, Szentmiklós, Borzsova és Bükkloka falvakat). A bál zártkörű rendezvény volt, amelynek célja a csapatösszefogás, az összekovácsolódás és a minél hatékonyabb együttműködés erősítése. Az est folyamán jótékonysági gyűjtésre is sor került, amely összeget Flóra Beáta gyógyulásáért ajánlották fel a Szépvízi Önkéntes Tűzoltók.

Szeretnénk ezzel a bállal hagyományt teremteni, amelyet a következő generációnak is átadhatunk.

NAGYLEHEL

Adventi koncert

A kedves olvasók szíves figyelmébe ajánljuk, hogy 2018. december 15-én, szombaton délután 4 órától szentmisével összekötött jótékonysági adventi koncertet tart a **Csíkborzsovai Férfikórus**. Meghívott vendégünk a *Székelyudvarhelyi Camerata Nőkár*.

Karnagyok: Dr. Orosz-Pál József és Ványolós András.

Helyszín: a csíkborzsovai római katolikus templom.

Szeretettel várunk mindenkit!

SZÉPVÍZ KÖZSÉG POLGÁRMESTERI HIVATALÁNAK ÜGYFÉLFOGADÁSI RENDJE:

Hétfő – Csütörtök: 8⁰⁰ – 15⁰⁰
Péntek: 8⁰⁰ – 14⁰⁰

Telefon: 0266-325282, 0266-325203
e-mail: frumoasahr@yahoo.com

ANYAKÖNYV — 2018. november

Elhalálozás:

Szépvíz – Kürtös Miklós

Csík-szentmiklós – Acél Ágnes

Csíkborzsova – Tamás Erzsébet, Sárig Veronika

Adventi hangverseny

Mercurium vonósnégyes
Péter Ernő^{1.hegedű} Kelemen Gábor^{2.hegedű}
Adorján Csaba^{brácsa} Szentgyörgyi László^{csejelő}

Műsoron W.A. Mozart - Egy kis éji zene és Á-dúr klarinétötös

Meghívott
Botz István
budapesti klarinétművész

December 13., Csütörtök, **19:00 óra**
Szépvíz, Polgármesteri Hivatal Díszterme

Az előadás támogatója Szépvíz Polgármesteri Hivatala.

Támogató a Romániai Magyar Demokrata Szövetség és a Communitas Alapítvány.

Nádi suttozó - Szépvíz község havilapja.

Kiadó: Szépvíz Község Polgármesteri Hivatala. **Felelős kiadó:** Ferencz Tibor.

Munkatársak: András Róbert, András Ildikó, dr. Balogh Attila, Demeter Emőke-Gizella, Ferencz Angéla, Gábor Zoltán, György Mihály-Levente, Incze Sándor, Kenéz Szilárda-Ágnes, Kovács Károly, Kovács Teréz, Lakatos István, Németi Katalin, Szakács Adél, Szatmáry Domokos-Zsolt, Tamás Tünde, dr. Vikárius Károly, dr. Vitos Erika, Zakariás István, Zöldi Gellért.

Tördelőszerkesztő: György Beáta. **Korrektúra:** Ferencz Márta-Erzsébet.

E-mail: nadisuttozo@gmail.com. **Tel.:** 0744875101.

Nyomda: Alutus Csíkszereda. Megjelenik 1450 példányban.

KULTÚRCSÜTÖRTÖK

A Hargita Megyei Kulturális Központ a Székelyföld Napok részeként Kovászna és Hargita megyei kulturális intézmények együttműködésével szervezte meg a *Kaptár – Dokumentumfilm-szemlé*t, a Székelyföldi Dokumentumfilm Szemle folytatásaként. Hargita, Kovászna és Maros megye kisebb-nagyobb közösségei idén újra láthatták a térség dokumentumfilmeseinek legfrissebb munkáit, így a szemle céljának megfelelően egy alternatív mozgóképes kultúrát kínáltak a közönségnek.

A szervezők fontosnak tartották, hogy ezeket az alkotásokat olyan helyekre juttassák el, ahová kevésbé érnek el a hazai filmfesztiválok, mozik. A vidéki művelődésszervezők a benevezett filmek közül kiválaszthatták a kívánt munkákat, helyenként az alkotók jelenlétében megfelelő vetítővel, hangosítással lejátszották azokat.

Szépvízen a programra benevezett filmek közül kettőt is megnéztek az érdeklődők, hisz októberben a község háza pincetermében vetítésre kerül **Csata Orsolya Márton Áron**, *az erdélyiek püspöke* című dokumentumfilm, illetve **Daczó Dénes** díjnyertes dokumentumfilmje a *Salvator kápolna*.

Csata Orsolya – Márton Áron, *az erdélyiek püspöke*. Márton Áron püspök nem csak a székelyek nagy püspöke

2018. november 8-án **Nagy József** történész *A szépvízi magyar királyi 4. székely határőr-zászlóalj története a második világháborúban és emlékezete* címmel tartott előadást Szépvízen a község háza pincetermében.

„1940. augusztus 30-án, a második bécsi döntés értelmében, Erdély északi részét visszacsatolták Magyarországhoz. A négy évig tartó ún. „kis magyar világ” idején, Székelyföld területén a Magyar Királyi Honvédség különleges határvédelmi intézkedéseket fogantatosított. A Székely Határvédelmi Erők csapatai 1944-re 55.000 fős sereget állítottak fel. Ennek képezte részét az 1942-ben felállított 20 székely határőr-zászlóalj, melyek közül a m. kir. 4. székely honvéd határőr-zászlóalj parancsnoksága került Szépvízre. Az alakulat a történeti szépvízi járás területéről szerveződött. A parancsnokság és raktárak mellett a zászlóalj egyik határőr-századát is Szépvízen állították fel idős tartalékosokból, Fejér Emánuel Bálint tartalékos hadnagy parancsnoksága alatt.

A közel 1200 fős zászlóalj, 1944. július végén vonult el Gyimesbükkre, Böbl Gyula ezredes parancsnoksága alatt. Ekkor már a zászlóalj egy részét 18-19 éves levették alkották, akiket bevonultattak tényleges katonai kiképzésre. Az 1944 szeptemberi gyimesi harcok idején a szépvízi székely határőrök a Gyimesi-szorostól északra lévő magaslatokon kerültek harcba a szovjet Vörös Hadsereg csapatai ellen. Szeptember 8-án éjszaka kezdték meg visszavonulásukat a túlerő elől, más csíki székely határőr alakulatokkal együtt. Akik nem kerültek a szovjet csapatok hadifogságába, azok nagy része hazaszökött szülőfalujába, hiszen nem látták értelmét a vesztes háború folytatásának és nem akarták elhagyni Székelyföld területét sem, ami hamarosan szovjet megszállás alá került. A volt honvéd katonák ezután visszatértek az eke szarvához és visszakerülve a kisebbségi létbe, igyekeztek feldolgozni szűk családi vagy baráti körben az elmúlt eseményeket és új életcélokat keresni a megváltozott környezetben. A család, a szervezett faluközösség és a létfenntartás ösztöne segítette túllépni az elszorított sérelmeken és újra hitet adni az embereknek, hogy a kommunista diktatúra kerekei között is van jövő.”

NAGY JÓZSEF történész

volt, de az erdélyi magyarok, románok, zsidók érdekeit is képviselte. A becsületéről, tartásáról híres püspök mindig felemelte hangját az elnyomottakért, a kisemizettekért, a meghurcoltakért, legyen az bármilyen nemzetiségű, vagy vallású. Ez a film azt mutatja be, hogy milyen szépen emlékeznek róla a görög katolikus vallásúak, román nemzetiségű paptársai, és milyen tiszta ember rajzolódik ki a Securitate Irattárának róla készült aktáiból.

Daczó Dénes – Salvator kápolna. A csíksomlyói kegytemplom közelében magasodik Kissomlyó-hegye. Szent hegynek tartja a néphit. Oldalában kereszték, keresztúti állomások találhatóak. A hegy csúcsán a Salvator kápolna áll, Csíkszék legismertebb és egyik legrégebbi, kutató, de mégis titokzatos kápolnája. „Ezen kápolna, a búcsújáratok központja – jegyezte fel Orbán Balázs. – Ide igyekszik a hívők mindenike, mint oly helyre, honnan éghez küldött imája hatályosabb, mint oly pontra, mely a teremő különös figyelmében részesül.” A Salvator kápolna közelében található a Szenvedő Jézus vagy Passió kápolna. A kisfilm a Salvator kápolna mai állapotát mutatja be, emellett olyan érdekességekre, kutatási eredményekre tér ki szakemberek segítségével, amelyek sehol máshol együttesen nem találhatóak meg.

Fotó: Ferencz Tibor

Betegek kenetének fontossága a hívő ember életében

2018. október 7-én a csíkszentmiklósi és borzsovai egyházközségben az idős testvéreinket, a szépkorúakat köszöntöttük. Fontosnak tartottuk, hogy a vasárnapi szentmise keretében, egy kis figyelmességgel: egy emlékképpel és egy kedves köszöntéssel kifejezzük megbecsülésünket és ragaszkodásunkat. Az emlékképre is ráírtuk Ferenc szentatyánk buzdítását: „Ahol nincs becsülete az időseknek, nincs jövője a fiataloknak.”

Az ünnepi szentmise koronája volt, hogy idős és beteg testvéreink számára kiszolgáltattam a betegek szentségét. Egyházunkban nagyon sok egyházközségben gyakorlat már napjainkban a betegek szentségének kiszolgáltatása szentmise keretében, hiszen a betegség, a szenvedés és a halál az emberi élet azon helyzete, amikor a leginkább szembesülünk létünk értelmével, valamint törekenységünkkel és kiszolgáltatottságunkkal.

A betegek szentsége egyedülálló alkalom a teremtő és megváltó Istennel való találkozásra, akinek elfogadása vagy elutasítása meghatározza örök sorsunkat is. Krisztus éppen ezért különleges módon ott akar lenni szeretetével és gyógyító erejével a betegek és a haldoklók mellett, ahogyan földi életében is gondoskodott róluk. Amit akkor oly sokszor megtett, azt most is folytatja egyháza által a szentkenet szentségében.

Fontosnak tartom ezért, hogy szóljak a betegek szentségéről, hiszen sok rosszul rögzült kép él némelyekben, amelyek helytelenek és bizonytalanok teszik őket akkor, amikor az elmúlással vagy a betegséggel találkoznak szűk családi körükben.

„Beteg valaki köztetek? Hívassa az Egyház papjait, és azok imádkozzanak fölötte, s kenjék meg olajjal az Úr nevében. A hitből fakadó ima megszabadítja a beteget, és az Úr talpra állítja. Ha pedig bűnöket követett el, bocsánatot nyer” (Jak 5.14-15).

Az Úr Jézus tehát nem hagyja el az embert legnehezebb óráiban, hanem egyesíti gyermekei szenvedését saját

megváltó szenvedésével. Amint Krisztus szenvedése és halála nem volt értelmetlen, úgy a hívő emberé sem az, hiszen út a feltámadás és az örök élet felé. A beteg Krisztussal egyesülve ajánlja fel szenvedéseit az Egyházért és az egész világért, sőt az egész egyház együtt érző imádságos szeretetét is maga mellett tudhatja. A szentkenet segítő kegyelme erőt ad a betegség könnyebb elviselésére, türelemre és áldozatvállalásra. Sokszor testileg is javulást érez a beteg, és nem ritkán teljesen visszanyeri egészségét. De mindenképpen visszakapja lelki egyensúlyát és békéjét. Ha pedig a földi élet kikerülhetetlenül a vége felé jár, a szentség segít a halál hívő lélekkel való elfogadásában.

Az embernek Isten terve szerint harcolnia kell a betegség és a halál ellen, de amikor az emberi tudomány elégtelennek bizonyul, teljesen rá kell hagyni a szentkenet nemcsak a haldoklók szentsége és nem „beutaló” a másvilágra. Egyesek alaptalan félelemből elutasítják vagy bólogatják vételét, a hozzátartozók pedig olykor nem mernek papot hívni, nehogy megijessék a beteget. Emiatt számos katolikus készületlenül indul a nagy útra és a Teremtő előtti számadásra. Elsődleges kötelességünk ellenállni e kísértésnek. Mert Krisztus soha nem hoz halált, hanem mindig életet, erőt és segítséget. Ha pedig a testi egészségért minden áldozatra készek vagyunk, ne engedjük, hogy szeretteink életük legdöntőbb pillanatában meg legyenek fosztva a kiengesztelődés, a lelki gyógyulás és vigasz lehetőségétől, amelyet

e világon egyedül az nyújthat nekik, aki őket megteremtette, és szent Fiának véérével megváltotta. Milyen jól jön majd halálunk pillanatában azoknak a közbenjárása, akiket éppen mi segítettünk az örök boldogságra.

Érdemes arra is kitérnünk, hogy ki veheti fel a szentkenet szentségét? Azok a hívők, akik súlyos betegségük vagy idős koruk miatt halálveszélyben vannak. Feladható sebészi beavatkozás előtt, a hatvan év felettiek akár évente is felvehetik, ha fogytán az erejük. Súlyosan beteg gyermekek is felvehetik, ha bízni tudnak a szentség erejében, illetve eszméletlen betegek is, ha feltételezhető, hogy kérték volna vagy bünbánatuk jelét adták. Többször is felveheti ugyanaz a személy, ha felgyógyulása után újabb betegségbe esett vagy betegségében komoly rosszabbodás következett be. Mivel a szentkenetet általában megelőzi a szentgyónás, lehetőleg addig kell papot hívni, amíg a beteg még eszméleténél van. Ha nem tud beszélni vagy szellemi állapota, illetve más betegek jelenléte (kórházban) lehetetlenné teszi a bűnvalást, a bünbánat felindítása után feloldozást kap. Amennyiben később felgyógyul, köteles utólag meggyónni így feloldozott bűneit. A haldoklók teljes búcsúval járó pápai áldást is kapnak, amely a bűnökért járó büntetést is eltörli.

A szentkenet kiszolgáltatásához elő kell készíteni egy asztalt kereszttel, gyertyával, szenteltvízzel. A háziak lehetőleg imával kísérik a szertartást. A pap könyörgést mond, felolvassza a Szentírásból, hálaadást végez a szent olaj fölött, majd megkeni a beteg homlokát és mindkét tenyerét.

Ez jelképezi az ember belső világát és külső tevékenységét. Néhány imádság után elmondják a Miatyánkot, majd a beteg megáldozik. (Számára a szentségi böjt csak negyed óra, de halálveszélyben ennyi sem szükséges.) A haldokló szentáldozását szent útravalónak nevezzük, melyet megelőz a keresztségi fogadás megújítása. A haldokló ellátásának legfontosabb része a szentáldozás, amelyre isteni parancs kötelez! Ezért is kell időben

papot hívni. Ha igénybe vesszük idős és beteg hozzátartozóink elsöpénteki szentáldozását, ezzel biztosítjuk számukra a szép öregkor és a jó halál kegyelmét is.

A keresztyén hozzátartozók, barátok, ismerősök fontos feladata beteg testvéreik gondozása, látogatása, vigasztalása. Ne érezze magát a beteg a közösségből kizártnak, az élet peremére szorultnak. Hiszen ha az egyik tag szenved Krisztus testében,

vele szenved a többi tag is (1 Kor 12,16). A betegek szolgálata részese és Krisztus segítő szolgálatában, ugyanakkor az evangéliumi szeretet megnyilvánulása is.

Ezért buzdítom testvéreimet: Hívjanak a betegek szentségének kiszolgáltatására! Ez a legtöbb, amit idős, beteg testvéreinkért tehetünk!

GYÖRGY MIHÁLY-LEVENTE
plébános

Régészeti leletek Csíkszentmiklóson

Kis lépésekkel ugyan, de tisztul a homály Csíkszentmiklós története körül. A régészeti kutatások új adatai felülírják eddigi ismereteinket. Rögtön hozzá kell tennem, hogy a régészeti leletek nem csak Szentmiklós vonatkozásában jelentenek új információkat, hanem az egész Csíki medence területére kihatással vannak. És egyértelműen községünk, Szépvíz község múltjára is. Ugyanis a térségünkben végzendő templom-helyreállítási munkálatok megkezdése előtt végzett régészeti, művészettörténeti kutatások bizonyítják, hogy a csíki települések a XI. században, tehát az Árpád-kor elején léteztek. (Árpád vezér 845?–908?)

Ismert dolog, hogy Szentmiklós első írásos említése az 1333–1334-es tizedjegyzékben szerepel, Szépvíz és Borzsova pedig az 1567-es adólistán jelenik meg először. Az új adatok fényében tehát az első írásos említések nem jelentik a településeink megalakulásának időpontjait. Szentmiklós, Borzsova és Szépvíz is évszázadokkal az írásos emlékek előtt már őseink állandó telepei voltak. A falvak neveit bizonyára sosem fogjuk megtudni.

A csíkszentmiklósi templomnál végzett kutatások (2016) alapján Botár István régész és Kósa István művészettörténész megállapította, hogy a templom északi fala az Árpád-korban épült és beépítették a mai templom épületébe. Az északi és déli falak alatt pedig sírok kerültek napvilágra, melyek még az Árpád-kori templomnál is régebbiek. Az egyik sírban egy kislány csontváza mellett a korszakban használt gömbfejű hajtűket találtak. Botár István így fogalmaz: „Az általunk azonosított, a gótikánál korábbi templom építése előtt tehát már temető és nyilván hozzátartozó (fa?) templom is állt a dombtetőn...”

Ugyanerre a következtetésre jutottak a szakemberek a csatószegei templom és más templomoknál végzett kutatások során is. Vagyis bizonyítottá vált, „hogy Csíksban is az első kőtemplomok előtt ... már léteztek fa vagy sövénytemplomok”.

Ha tovább faggatjuk a múltunkkal foglalkozó szakirodalmat, más, a hivatalos történelmi irányzattal szöges ellentétben álló információkat is találunk. Ezek az

ismeretek megkövetelnék úgy a székelység, mint általában a magyarság történetének átírását. Sántha Attila a Kelet Kapujában folyóirat II. évfolyam, 1. számában Nicolae Iorga történész egy 1939-es rádióinterjújára hivatkozik: „... a székelyek egy ősrégi népesség, amely a Kárpátok mindkét oldalán él nagyon régtől fogva. Iorga elmondja, ha a székelyek nyugatról érkeztek volna Székelyföldre, akkor nyugatról nézve Székelyföld előtt ugyanolyan erődített helyeknek, váraknak kellene lenniük, amilyenek a Tiszától keletre voltak”.

A genetikai kutatások pedig véglegesen cáfolják a két-száz éve, a Monarchia idején kitalált őstörténetet. Ezer évig egyértelmű volt a magyarság (székelység) keleti származása, rokonsága a belső-ázsiai népekkel. Kiszely István antropológus így nyilatkozott 2013-ban: „Mit tartottak a székelyek magukról? Csaba királyfi népe!” Most végeztük el a nagy mitokondriális DNS vizsgálatot egymillió négyszázezer emberen. Kiderült: a székelyek Attila hunjainak az utódai. Rajta van a világhálón, el lehet olvasni! A Szegedi Tudományegyetem két genetikus Dr. Neparáczki Endre és Dr. Török Tibor pedig hon- (vissza)foglalók genetikai vizsgálatát végezte el. Dolgozatukban többek között a következőt állítják: „Genetikai adataink ezzel alátámasztják azokat a történeti adatokat, beleértve középkori krónikáinkat, melyek a honfoglalók hun származásáról szólnak”. (Kelet Kapuja, I. évf. 2. szám)

A tudományos eredmények egyértelműen maguktól beszélnek. De a hátsó szándék is az. Elhallgatni a tényeket. Döntéshozóéknál működik a 22-es csapdája. Vagyis: egy dolgozat csak akkor tudományos értékű, ha megjelenik az MTA hivatalos kiadványában. Ha nem jelenik meg, mert nem közlik, akkor nincs tudományos értéke az írásnak, tehát nem kell figyelembe venni.

Tehát, várjuk, hogy gyermekeink az igazi történelmünket tanulják. Ezerötszáz évvel a hátunk mögött még van türelmünk tíz évet várni. Nem igaz?

LAKATOS ISTVÁN

Csenge és Tamás körbetáncolja az országot

● A szépvízi Silló Csenge és párja, Szabó Tamás Csíkszentmiklósról, már két éve táncolnak versenyszerűen együtt. Januártól decemberig, Bukaresttől Kolozsvárig, minden versenyen megfordulnak, és nem is akármilyen eredményekkel térnek haza. A kezdekről, a megpróbáltatásokról és a sikereikről beszélgettem szüleikkel, Silló Beátával és Szabó Erikával.

– Szülőként nagy felelősség eldönteni, milyen irányba terelgetjük gyermekeink jövőjét, mivel és hol töltik a szabadidejüket. Minden élmény, tapasztalat alakítja jövőjüket, közrejátszik abban, hogy milyen felnőtt válik belőlük. Mikor és miért esett a választás a társastáncre?

Silló Beáta: Csenge 2011-ben, 4 évesen kezdett el táncolni. Másfél évig párhuzamosan járt táncolni és sízni. Egy idő után választanunk kellett a két sportág között, és mivel a sízést szezonálisnak és veszélyesnek találtuk, illetve előnyösebbnek gondoltuk számára a táncot, a mellett döntöttünk. Csenge szóló kategóriában eljutott az arany kategóriáig, ami a maximumot jelenti. És akkor jött el annak az ideje, hogy párra lett szüksége, hogy tovább léphessen. Ekkor jött be a képbe Tamás, amiért a mai napig nagyon hálásak vagyunk.

Szabó Erika: 2016-ban, szeptemberben múlt két éve, kezdett el Tamás táncolni. Párt kerestek Csengének, és egy közeli ismerős ajánlotta be Tamást, mert tudta, hogy szeret táncolni, szereti a zenét. Tamás már itthon egy ideje a tükör előtt táncolt, és mivel más sportra, külön órára nem járt, úgy gondoltuk, hogy megpróbáljuk. Azzal a megfontolással vágtunk bele, hogy ha nem jön be neki, nem erőltetjük csak azért, hogy ő is járjon valamilyen pluszfoglalkozásra. Rövid időn belül kiderült, hogy van tehetsége hozzá. Két hónap után vettek részt az első versenyükön Brassóban, ahol első díjat nyertek. Azóta is rendszeresen jár.

– *Hogyan egyeztethető össze a tánc és a tanulás, a rengeteg verseny és a felkészülési időszakok?*

Szabó Erika: Nehezen. Heti két alkalommal jár Tamás táncolni, hétfőn és szerdán, verseny előtt pedig pénteken is. Mivel faluról járunk be, így sokkal többet elvesz az idejéből. (A négyes busszal megy be, és kilenc órakor ér haza azokon a napokon.) Ugyanakkor ez idő alatt is tanul. A koreográfia megjegyzése koncentrációt igényel, oda kell figyelni arra, hogyan lendül a kar, merre lép a láb, a fej balra vagy jobbra dől. Így nem csak a test mozog, de az agy is dolgozik folyamatosan.

Silló Beáta: Nagyon nehezen. A rengeteg edzés, felkészülés is közre játszott abban, hogy Csengét a városba íratuk iskolába. Így talán egy picivel könnyebb. Azokon a napokon, amikor edzése van, az iskolában marad, ahol megírja a házi feladatot, tanul, és indul a foglalkozásra. Rengeteg áldozattal és lemondással is jár, de megéri a fáradozásokat. Szülői részről nagyon sok bátorítást, biztatást igényel, hogy legyen ereje kitartani mellette.

– *Ha csak egy pozitívumot kellene kiemelni, amit a tánc adott nektek, mi lenne az?*

Szabó Erika: Csak egyet nem tudnék kiemelni. Rengeteg van. Megtanult közösségbe beilleszkedni, ahol egy új csapat tagjává vált. Mivel egyedüli gyermek, ez nagyon jót tett neki. Magabiztosabb lett, kinyílt a személyisége, nőtt az önbi-zalma. Megtanulta kezelni a sikert és a kudarcot egyaránt.

Silló Beáta: Testtartása, izomzata jó irányba változott, hiszen a tánc minden izmot átmozgat, erősít. Fejlődött a ritmusérzéke, megismerte a különféle zenéket. Céltudatos és magabiztos lett Csenge. E mellett rengeteget utazunk, az ország szinte minden pontján versenyeztek már. Ugyanakkor azt tapasztalom, hogy a tánc segíti a nemek közti integrációt is.

A fiatalok tanárnőjét, **Péterfi Enikót** arról kérdeztem, mi a véleménye a Csenge-Tamás párosról?

„Egy tehetséges, ambíciós párossal állunk szemben, akik az első perctől egymásra tudtak hangolódni. Mivel kicsit nagy a korkülönbség kettőjük között, ezért Csengének nehezebb 14–15 éves korcsoportban táncolni, de a kihívásokkal megbirkózva nagyon jó eredményeket érnek el együtt. Nagy segítség számukra, hogy a szülők mindkét oldalról komolyan támogatják őket, rendszeresen behozzák faluról az edzésekre, elkísérik a versenyekre, ezért külön dicséretet érdemelnek.” – nyilatkozta a tanárnő.

Csenge és Tamás jelenleg Hobby kategóriában versenyeznek, ami a versenytánc harmadik lépcsőfoka.

Ebben a kategóriában minden versenyen négy táncot adnak elő, két standard és két latin táncot. A fiatalok célja az É kategóriába kerülés, ehhez azonban még meg kell nyerniük két versenyt. Az É kategóriában már hat táncsal indulnak majd a versenyeken, ezek a következők: bécsi keringő, angol keringő, quick step, cha-cha-cha, jive és samba.

Azt gondolhatnánk – sok szülő úgy véli –, másként kell gondolkodnunk fiús vagy lányos szülőként... pedig nem! A tánc nem csak lányok számára lehet érdekes, hiszen társastáncról beszélünk. Fiúknak is nagy kihívás lehet, nekik is megfelelő és elegendő mennyiségű mozgást biztosít. Fiúk és lányok megtanulnak együttműködni, együtt

edzeni, kommunikálni, kapcsolatot teremteni. Alapvető viselkedéskultúrával ismerkednek meg, majd alkalmazkodik a tánc során. A fiúk igazi férfiként viselkednek a táncparketten, vezetik a táncosnővé vált lányokat. Felőtt korukban a macsókat megszégyenítő férfias kisugárással bírnak majd azok, akik táncórákra jártak iskolás korukban.

A Real Dance Sporttáncklub Péterfi Enikő vezetésével 2002-től tárt kapukkal várja a tánc iránt érdeklődőket. A táncórákat a Szentlélek utca 39 szám alatt, a készruha gyár épületében tartják.

SZAKÁCS ADÉL

www.isten.com és www.en.com, avagy az Isten- és identitáskeresés a jelenkor fiataljánál

A múlt század második felében egy hatalmas fejlődés következett be az emberiség életében. Megszületett az internet a modern technológiával karöltve, és ez óriási változást hozott az emberi társadalomban, nemcsak az információszerezés és feldolgozás területén, hanem a kapcsolatteremtésben és annak fenntartásában is nagy szerepet játszik mai világunkban.

Az internet kényelmességének, könnyűségének és gyorsaságának köszönhetően elérte azt is, hogy manapság sokan még önmagukat, sőt Istent is az interneten akarják megtalálni (főképp a fiatalok közül). Egy kimutatás szerint az Isten és Jézus szavak az elsők között vannak azok közül, amelyekre az emberek legtöbbször rákerestek, rákeresnek az interneten. Mit sem bizonyít ez jobban, mint hogy a jelenkor embere nagyon is vágyik Istenre, vágyik a vele való kapcsolatra. Keresi Őt, és nemcsak Istent, hanem saját magát is.

Ez a jelenség leginkább a fiatalabb nemzedéket jellemzi (vagy helyesebben fogalmazva: ennek a jelenségnek az elindulása), hiszen a serdülőkorban alapvetően két fontos jellemzője van minden fiatalnak: a függetlenségvágy, vagy önállósági törekvés, illetve az identitáskeresés. A mai fiatal kifejezettebben vágyik arra, hogy megtalálja a saját életútját, személyiségét. Mindezt a keresést úgy akarja tenni, hogy ő irányíthasson, azt a hatást keltve, hogy ő mindent jobban tud, neki nincs szüksége arra, hogy a szülei vagy a felnőttek mondják meg, hogy mit tegyen, hogyan viselkedjék, stb. Fiatalként lázadunk (ki többet, ki kevesebbet, ki hallgatásba burkolózva, ki törve-zúzva), de ennek hátterében az önállósági törekvés áll. Egy fiatalnak nagyon is szüksége van a felnőttek támogatására, viszont a szülőknél, nevelőknél megértő és elfogadó példaképeket akarnak látni, akiket követhetnek és érdemes követni. Erre van szükségük, nem pedig a „mindent jobban tudó” felnőtt gondolkodásra. Ha ezt nem kapják meg, akkor legtöbbször a legegyszerűbb módszert vá-

lasztják problémájukra: a modern technológiát. A virtualitásban akarják megtalálni önmagukat, mert az azt a hamis biztonságérzetet kelti bennük, hogy szabadok és azt csinálhatnak, amit akarnak.

Vajon mi a helyzet Istennel? Nemde benne is önmagunkat keressük? Az Istennel való kapcsolat kialakításában a világban szétnézve láthatjuk, mennyire dominál a függetlenségvágy. A fiatalok rendelkeznek talán a legnagyobb igazságérzettel, ez pedig sokukban kétkedő magatartást szül a vallásukkal, sőt néha még Isten létezésével kapcsolatban is. Ezt viszont nem szabad úgy értelmezni, hogy a fiatalokat nem érdekli a vallás vagy Isten. Mindannyian vágyunk az Istennel való kapcsolatra. Arra vágyunk, hogy ez a kapcsolat személyes legyen. A mai fiatal már nem éri be a szülői és felnőtt társadalom szabályainak hangoztatásával, az „azért vagyok vallásos, mert ezt követelik a felnőttek” gondolkodásmód által csak még jobban eltávolodik Istentől, nehezebben, vagy egyáltalán nem alakítja ki a személyes istenkapcsolatot. Ebben a tekintetben is az isteni kegyelmen túl példamutató keresztény felnőttekre van szükségük a fiataloknak, akik nem ijednek meg a fiatalok kérdéseitől, akikről sugárzik a személyes istenkapcsolat.

Mindezek mellett tudatosítanod kell, kedves fiatal (vagy már felnőtt) barátom, hogy: TE DÖNTESZ! A végső döntés a te kezében van. A személyes istenkapcsolatot, melynek gyümölcseként egyre jobban megismered önmagad, más nem tudja helyetted létrehozni. Ez egy olyan feladat, amelyet csak te tudsz végrehajtani, és ez egy olyan kaland, amely egy egész életen keresztül tart. Nem számít, hogy mennyi telt el már földi életedből. Jézusnak a MOST számít. Add át Neki teljesen önmagad. Őszintén. Bűnbánatban. Imádságban. Még ma... Még ebben a másodpercben...

SZABÓ MIHÁLY-CSONGOR

A D-vitamin

A D-vitamin (ami valójában egy hormonunk előanyaga) napozás közben UV-B sugárzás hatására termelődik a bőrben. Áprilistól októberig elegendő mennyiségben képződik, ha legalább 20 percet süti a nap az arcot és a fedetlen végtagokat.

Az eddigi vizsgálatok szerint a D-vitamin pozitív hatása szinte minden orvosi szakterületet érint: pozitív hatással van a csontok, az immunrendszer, a szív működésére, sőt tumorellenes hatású is. Hiánya várandósság alatt növeli a cukorbetegség és magas vérnyomás kialakulását, több mint 3.000 tanulmány átvizsgálása szerint. Ezért elengedhetetlen, hogy a D-vitamin megfelelő mennyiségben állandóan jelen legyen a szervezetben.

Mindenkinek szükséges a D-vitamin szedése november 1. és március 31. között, mivel ebben az időszakban kevés napfény éri testünket. A csecsemők folyamatosan 1 éves korukig évszaktól függetlenül D-vitamin pótlásban részesülnek. A várandós és szoptatós anyák, továbbá a krónikus csont-, vese- és májbeteggek, valamint emlő- és vastagbélrák esetén egész évben pótolni kell a D-vitamint. Az alábbi dózisok és adagolás D-vitamin hiány megelőzésére szolgálnak, jelentős hiány esetén a szakorvos jóval nagyobb D-vitamin pótlást javasolhat.

Kor	Dózis	Adagolás
2 hét – 1 év	400-1.000 NE/nap	Napi 1-2 csepp (D3 sol. 1 csepp-500 NE)
1 – 18 év	500-1.000 NE/nap	Heti 5x1 tableta (D3 vit tb 1.000 NE)
18 év felett	1.500-2.000 NE/nap	Heti 1x4 tableta (D3 vit tb 3.000 NE)
Várandós, szoptatós anyák	1.500-2.000 NE/nap	Kétnaponta 1tb D3 vit 3.000 NE

Megjegyzendő:

A D-vitamin tabletták többféle kiszerelésben kaphatók: 1.000 NE, 2.000 NE, 3.000 NE, 4.000 NE, az adagolásnál ezt figyelembe kell venni. A heti dózis egyszerre is bevehető.

A szolárium nem termel D-vitamint – döntően UV-A sugárzást bocsát ki az UV-B helyett, így hiába barnul a bőr, D-vitamin nem képződik.

A táplálékkal sem lehet bevinni kellő mennyiségű D-vitamint. Pl. 30 darab tojás fedezné a napi D-vitamin szükségletet, habár D-vitaminban gazdagnak számít.

Az anyatej D-vitamin tartalma is kevés, ezért a csecsemők számára pótolni kell folyamatosan 1 éves korukig. Ha tápszert is kapnak, figyelembe kell venni annak D-vitamin tartalmát (10 mikrogramm D-vitamin = 400 NE). A D-vitamin cseppet közvetlenül a baba nyelvére csepegtessük, így maximálisan felszívódik.

Sok gyermeknél fordul elő mellkasi deformitás és gerincferdülés, kialakulásukban a D-vitamin hiány is nagy szerepet játszik. Serdülőkorban ez az állapot csak romlik, amikor hirtelen megnőnek a gyerekek: szív- és légzőrendszeri, valamint pszichés problémát okozhat. Ilyen esetekben a D-vitamin szedése mellett fontos a gyógytorna, valamint az úzás, futás.

Multivitamin szedésekor is pótolni kell a D-vitamint, a multivitamin D-vitamin tartalma függvényében.

Források:

1. Semmelweis Egyetem reprezentatív felmérése.
2. Nemzetközi Gyermekgyógyász Kongresszus Genova 2016.
3. Amerikai Endokrinológiai Társaság.

dr. VITOS ERIKA,
családorvos

Nagycsoportosainkkal 2018. október 16-án Csíkszeredába kirándultunk és részesei voltunk egy csodás mesejátéknak, a „Kistigris”-nek, a Csíki Kamarazenekar előadásában. Az előadáson rengeteg interaktív játéklehetőségük volt a gyerekeknek és nagy zenei élményben volt részünk. Az előadást összekötöttük egy piaci bevásárlással, ahol két nyelven is kipróbáltuk kommunikációs készségünket.

Köszönjük, hogy ott lehettünk és azt, hogy az iskola részéről mindenben támogatást kapunk.

A nagycsoportosok és Tünde óvónéni.

KARATE

Az idei versenyszezon első megmérettetésén vett részt november 10-én a SIC–Szépvíz Karate–Do csapata, Maroshévízen. A Remember Cup elnevezésű versenyre 7 Hargita megyei csapat nevezett be 115 sportolóval, így Szépvíz mellett jelen volt Csíkszereda, Csíkszentmárton, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely, Gyergyószentmiklós és a szervező Maroshévíz csapata.

A résztvevő csapatok közül a SIC–Szépvíz Karate–Do csapata bizonyult a legeredményesebbnek. 14 fővel indultunk, 24 éremmel tértünk haza, ezek közül 7 arany, 4 ezüst és 13 bronz.

Eredmények:

Sztojka Edit – 17 éves – I. hely kata.

Demeter Norbert – 14 éves – III. hely kata, III. hely kumite.

Bilibók Edina – 13 éves – III. hely kumite.

Kalányos Rivanna – 13 éves – II. hely kata, II. hely kumite.

Kovács Szilveszter – 12 éves – II. hely kumite.

Petrás Levente – 12 éves – III. hely csapat kata.

Petrás David – 10 éves – III. hely kumite.

Kuna Hanna – 10 éves – I. hely kata, II. hely kumite, III. hely csapat kata.

Biró-Szakács Zalán – 9 éves – I. hely kata, I. hely kumite, III. hely csapat kata.

Maksai Krisztina – 8 éves – I. hely kata, III. hely kumite.

Buzás Edina – 8 éves – III. hely kumite.

Czine Sebastian – 7 éves – I. hely kata, III. hely kumite.

Szatmáry Panna – 7 éves – III. hely kata.

Biró-Szakács Artúr – 5 éves – I. hely kata, III. hely kumite.

A tavaly indult utánpótlás csapatunknak ez volt az első versenye. Legyőzve a lámpalázat és a félelmet az ismeretlen helyzettől, mindnyájan nagyon jól teljesítettek. Nagy öröm volt számunkra, hogy a nap folyamán minden versenyzőnk nyakába érem került, így a fárasztó nap után boldogan térhettünk haza.

Köszönjük a szülőknek, hogy besegítettek a szállításba, és jelenlétükkel támogatták versenyzőinket.

Gratulálunk minden egyes csapattagunknak! Nagyon büszkék vagyunk rátok!

Idén november 17-én hatodik alkalommal került megszervezésre a nagyszabású TEK-gála Budapesten, a BOK Csarnokban. Lukács Kinga mestertanítványunk második alkalommal vett részt a gálán. Mostanra hagyománnyá vált, hogy a Terrorelhárítási Központ évről évre küzdősportgálán mutatja meg, milyen sportteljesítményre képesek a magyar rendészeti dolgozók. Már a korábbi öt telt házas TEK-gálán is kiderült, hogy az igazi egyenruhás harcművészek nemcsak Hollywoodban a filmekben, hanem a hús-vér valóságban is léteznek. Hat-nyolc tatamin, három ringben és egy ketrechen esnek egymásnak a magyar rendőrök, honvédek, TEK-esek, tűzoltók és mentősök. A színvonalas versenyen Lukács Kinga az előkelő második helyen végzett kumite versenyszámban. Mi, a SIC–Szépvíz Karate–Do csapata hiszünk abban, hogy tanítványainknak nagyobb szükségük van példaképekre, mint bírálatokra. Szívvel gratulálunk Kingának kiváló teljesítményéhez!

a SIC–Szépvíz Karate–Do csapata

Újra itt a tél

Az országos meteorológiai szolgálat előrejelzései szerint hosszú és hideg télre számíthatunk, talán még márciusban is tél lesz. Hogy milyen is lesz a 2018–19-es tél, majd meglátjuk, de ettől eltekintve készülünk fel arra a télre, amit itt Székelyföldön már többször is megéltünk (átéltünk), és amiről tudjuk, hogy nem igazán barátságos.

Fontos dolog, hogy a kémények legyenek kitakarítva és az esetleges repedések, hibák kijavítva, hogy a szellőzés, a füstelvezetés megfelelő legyen. Hisz nem csak a kéménytüzek veszélyesek, hanem a szén-monoxid is, amely egy csendes gyilkos, hisz a belélegzett szintelen, szagtalan gáz nem csak enyhe mérgezést okoz, legtöbbször halálos kimenetelű is lehet. A szén-monoxid mérgezést szenvedett beteget friss levegőhöz kell juttatni, biztosítani kell számára a szabad légutakat és szükség esetén lélegeztetni kell. A szén-monoxid által ellepelt helyiséget a lehető leghamarabb alaposan ki kell szellőztetni. Szén-monoxid mérgezés gyanúja esetén az elsősegélynyújtónak fokozott figyelmet kell fordítania arra, nehogy a segítség helyett saját maga kerüljön bajba. De miért is ilyen veszélyes ez a gáz: a szén-monoxid tökéletlen égés során keletkezik. Veszélyét az jelenti, hogy szintelen, szagtalan, a levegőnél könnyebb, nem irritáló gáz, ugyanakkor sokszorta erősebben kötődik a vér hemoglobinjához, mint az oxigén, így megakadályozza, hogy a vér oxigént szállítson. Emiatt már alacsony koncentrációban is mérgező. Ha a levegőben koncentrációja eléri az egy százalékot, gyakorlatilag másodpercek alatt bekövetkezik az eszméletvesztés. Az ájulást még nem okozó mérgezés tünetei összekeverhetők többek közt a migrén vagy az influenza bizonyos tüneteivel: fejfájás, szédülés, fáradtság, álmoság, hányinger, tudatzavar.

A kéménytüzek sajnos szintén számos emberéletet követelnek évente. Mindenünk, amit egy életen át felépítettünk, odaveszhet az általuk okozott tüzekben. De mi is áll a kialakulásuk hátterében? Kezdjük azzal, hogy kétfajta kéménytűzet különböztetünk meg. Az egyik az úgynevezett koromégés, a másik a kátránylerakódásból eredő égés. Koromégés során a kémény belső falára lerakódott koromporgyulladás be és ég el, ami nem egy kimondottan veszélyes

folyamat hiszen néhány perc alatt lezajlik. A kátrányégés esetében egy teljesen más égési folyamatról beszélünk, ugyanis ez akkor alakul ki, amikor a porkorom és a kén összekeveredik a kicsapódó vízpárával és begyullad. Ez azért veszélyes, mert igen magas az égéshője, ami elérheti akár az 1000–1200°C is, és akár órákon keresztül is tart az égés folyamata. Ezért ha a kémény rossz állapotban van, a tetőt alkotó elemek átforrósodhatnak vagy a repedéseken kijuthat a tűz és így kigyulladhat a tetőtér.

Amennyiben lehet, előzzük meg ezeket a tüzeket a kémények tisztításával és a rendszeres karbantartásával. Ezek mellett ne szárítsuk a ruhaneműt a tűzhely közvetlen közelében, tegyük a kályha elé egy megfelelő méretű fémtálcát, hogy a kipattanó szén ne okozhasson bajt. Továbbá ne bizzuk a tűzgyújtást és a tüzelést gyerekekre vagy idős személyekre, ne tegyük nagyobb méretű fát a kályhába, ami megakadályozza a kályhaajtó teljes bezárását.

Azért sok szép dolog is van a téiben, hisz ilyenkor van a kereszténység legnagyobb ünnepe és az erre való felkészülés, a hosszas várakozás, az Advent a keresztény kultúrkörben, a karácsony napját megelőző negyedik vasárnaptól karácsonyig számított időszak. A karácsonyi ünnepkör advent első napjával kezdődik, és vízkeresztig tart. Advent első vasárnapja, amely Szent András napjához legközelebb eső vasárnap, egyúttal az egyházi év kezdetét is jelenti. Ilyenkor adventi koszorúkat ékesítik házaikat, amiket könnyen gyúló anyagokból készítenek és gyertyákat tesznek rájuk. Ezen gyertyák meggyújtását ne bizzuk a gyerekekre, és amíg égnek, ne hagyjuk felügyelet nélkül. Ne terheljük le a villanyhálózatot, ne vezessük az áramot hosszabb távon több hosszabbító összekapcsolásával. Az ünnepek alatt fokozottan figyeljünk a gyertyák, mécsesek, karácsonyi füzérek megfelelő használatára.

Kérjük, hogy mindig tartsák be az alapvető tűzvédelmi szabályokat, hisz a legtöbb esetben megelőzhető a tüzeset.

Ezen alkalommal kívánok Szépvíz község önkéntes tűzoltó alakulatának minden tagja nevében áldott, békés karácsonyt és egészségben gazdag boldog új esztendőt a község minden lakójának!

ZÖLDI GELLÉRT
önkéntes tűzoltóparancsnok

A lakosság tudomására hozzuk, hogy akinek kéményseprésre, kéménykarbantartásra van szüksége, érdeklődhet az alábbi telefonszámon:

0745428560 Lakatos Vince

SZÉPVÍZ KÖZSÉG ÖNKÉNTES
TŰZOLTÓALAKULATA A
0761130217-ES
TELEFONSZÁMON HÍVHATÓ.

Továbbra is várjuk olvasóinktól írásait, véleményüket, valamint azokat a fotókat, amelyek a községben készültek és különleges mondanivalóval rendelkeznek a nadisuttogo@gmail.com e-mail címre!